

Sø- og arbejdssikkerhed for fiskere

**Sø- og arbejdssikkerhed
for fiskere**

2. udgave 2007
ISBN 87-90749-11-1

Udgiver:

Fiskericirklen

Copyright:

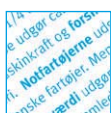
Fiskericirklen

Forfatter:

Fiskeriets Arbejds miljøråd i samarbejde med erhvervets parter
m.fl.

Projektet er finansieret af Den Europæiske Unions
Fiskerisektorprogram FIUF og Direktoratet for FødevarerErhverv

Indholdsfortegnelse

Forord

1

Kap. 1 - Skibet forlades - redningsmidler

3

Skibet forlades	3
Mønstringsrulle	5
Redningsdragt	6
Flydedragt	7
Beskyttelsesdragt	8
Når du forlader skibet	9
Redningsveste	9
Brug	10
Fast redningsvest	10
Arbejdsvest	11
Redningskransen	12
Tilbehør til redningskransene	12
Sådan bruger du redningskransen	14
Redningsflåden	15
Placering af flåden	15
Det hydrostatiske udløserelæ	16
Nødpakken	17
Flådens udrustning	18
Sådan kommer du op i flåden	19
Sådan kommer du op i flåden fra havet	19
Når alle er kommet i flåden	19
Sådan vender man flåden	19
Opholdet i flåden	19
Nødpakke og førstehjælpsudstyr	19
Flere flåder sammen	21
Pust flådens bund op og tør den	21
Luk indgangen og tjek toplys	21
Reparation af flåden	21
Signaludstyret / pyroteknik	21
‘Chefen’ i flåden	21
Vagtordning	22
Beskyt jer mod kulde og varme	22
Nødrationer	22
Lov og orden	22
Hvis flåden taber lidt af pusten	22

Når I bliver reddet	22
Bugsering	22
Linekastningsapparat	24
Mand-over-bord	26
Sådan laver I 'Williamson Turn'	26
Mand-over-bord båd	26
Bjærgning af mand over bord	28
Jason's Cradle	28

Kap. 2 - Hypotermi 30

Kulde kan slå dig ihjel	30
Sådan behandler du en person, der har fået en kuldeskade	32
Langsom genopvarmning	33
Sådan udvikler hypotermi sig	34

Kap. 3 - Udsætning og hejsning af redningsbåde og MOB-både 36

Manøvrer med skibet – et eksempel	36
Udsætning af MOB-båd	36
Hejsning af MOB-både	37

Kap. 4 - Radio 39

Udstyr	39
VHF-telefoni med DSC	40
MF- og HF-telefoni med DSC	41
EPIRB's	42
Cospas/Sarsat	43
SART	44
Transportabel VHF	46
Lyngby Radio	46

Kap. 5 - Nødsignaler 47

Nødsignaler	47
--------------------------	----

Kap. 6 - Joint Rescue Coordination Center Århus 48

Generelt	48
-----------------------	----

Kap. 7 - Helikopterredning

49

Særlige assistancer	49
Anmelde ulykke	49
Forberedelser før helikopteren ankommer	49
Evakuering fra redningsflåde eller jolle	50
Evakuering direkte fra skib	50
Pejling og identifikation	50
Procedure for evakuering af nødstedte med helikopter	50
Evakuering fra redningsflåde	50
Evakuering direkte fra skib	51
Generelle procedurer	52
Enkeltløft	53
Dobbeltløft (med redningsmand)	53
Dobbeltløft (uden redningsmand)	53
Båreløft	53
Særlige assistancer	53
Særlige forhold ved natopsamling	54
Lægeassistance	54
Pumpeassistance	54

Kap. 8 - Brand er livsfarligt

55

Hvad er en brand?	55
Trinvis brandbekæmpelse	56
Sådan alarmerer du til søs	57
Sådan stopper du branden	57
Fjern det brandbare materiale	57
Kvæl ilden	57
Køl ilden ned	57
Direkte slukning	58
Indirekte slukning	58
Antikatalytisk effekt	58
Brandtæppe	59
Der skal ilt til en brand	59
Luftarter og dampe	59
Antændelsestemperaturer	59
Selvantændelse	60
Flammepunkter	60
Særlige farer	60
Brandrøg	60
Varmens forplantning	60
Ledning af varme	60
Strømning	61
Stråling	61

Trykflasker	61
Trykflasker med komprimerede, ikke-brandbare luftarter	61
Trykflasker med komprimerede, brandbare luftarter	62
Acetylenflasker	62
Pas også på	63
Vanskelige adgangsforhold	64
Manglende ventilationsmuligheder	64
Materialernes varmeledningsevne	64
Pulverslukkere og CO₂-slukkere	64
Pulverslukker	64
CO ₂ -slukker	65
Stationære anlæg	66
CO ₂ -anlæg	66
Inertgas	67
Aerosolslukker	67
Højtryks-vandtdåge-anlæg	67
Fælles for alle stationære anlæg	67
Sådan undgår du brand og eksplosion om bord	68
De mest anvendte slangetyper og strålerør	68
Slangekoblinger	69
Strålerør	69
Unifire	69
Tågestrålerør	69

Kap. 9 - Ansvar og vagthold	70
Generelle principper for vagthold til søs	70
Principper for vagthold på broen	70
Behørig udkig	70
Vagtordninger	71
Skibe der fisker eller søger efter fisk	73
Ankervagt	73
Radiovagt	73
Godt sømandskab	73
Regler for styring og sejlads	74
Overhaling (regel 13)	74
Skibe på modsatte kurser (regel 14)	74
Skibe på skærende kurser (regel 15)	74
Skibsllys og signalfigurer	75
Definitioner (regel 21)	75
Maskindrevne skibe, der er let (regel 23)	75
Fiskeskibe (regel 26)	76
Retninger fra eget skib	76
Cirkelinddeling	76

Streger	77
---------------	----

Kap. 10 - Hvad er ergonomi? 78

Mennesket og teknikken	78
Tænk ergonomisk	79
Arbejdsstilling – arbejdsbevægelse – arbejdsbyrde	79
Arbejdstempo	79
Klima- og støjforhold	80
Belysnings- og synsforhold	81
Signaler	81
Tilfredshed og samhørighed	81
Muskelarbejde	81
Statisk og dynamisk arbejde	81
Arbejdsstilling	82
Stående arbejdsstilling – grundregler	82
Siddende arbejdsstilling	84
Siddende arbejdsstillinger – grundregler	84
Stolen	84
Siddepladsen/stolen	84
Valg af siddeplads/stol	84
Siddepladsen i forhold til arbejdsstedet	85
Arbejdsbelastning/bevægelse	85
Kondition og tungt arbejde	85
Tunge løft	86
Grundregler for løft	86
Gentagelser eller variation	87
Grundregler for arbejdsbevægelser	88
Formidling af information	88
Enkel information	88
Opfølgingsarbejdet	88
Krav til opmærksomhed	88
Synsforhold	89
Tiltag og forholdsregler	89
Planlægning af arbejdsmiljøet	89
Ergonomiske checklister	91

Kap. 11 - Arbejdssikkerhed 95

Pas på dit helbred	95
Et par eksempler	95
Loven beskytter dig	96

Skippers forpligtelser	96
Dine forpligtelser	96
I arbejdsmiljøets tjeneste	97
En indsats for sikkerheden	97
Forebyggelse – det er kode-ordet	98
Din daglige sikkerhed	100
Synlige og skjulte farer	100
Almindelige sikkerhedsregler	101
Lys	101
Spild	101
Oprydning	101
Is og sne	101
Åbninger	101
Værktøj	101
Luft og vand under tryk	101
Lejdere og trapper	101
Tovværk	101
Døre	101
Sådan forebygger du ulykker	102
1. Fjern faren	102
2. Fjern manden fra faren	102
3. Pak faren ind	102
4. Pak manden ind	102
Risikovurdering	103
Derfor skal I lave en risikovurdering	103
Det kan I bruge risikovurderingen til	103
Spørg jer selv!	103
Døden har en årsag	104
Er dit udstyr i orden?	105
Tovværk og grejer	105
Dækspil	105
Trawlskovle	105
Nettromler	106
Bomme og kraner	106
Arbejde i højden	106
Maskinrum	106
Lastrum	106
Fortøjning	106
Maskinrummet	107
Støj	107
Sådan ødelægger støj din hørelse	107
Sådan påvirker støj dig	107
Sådan forebygger du	108
Sådan er et liv med høreskade	108
Vibrationer	109
Sådan påvirker vibrationer din krop	109

Sådan forebygger du	109
Ventilation	110
Belysning	110
Betjening af maskiner og værktøj	110
Kabyssen	110
Det kan gå galt hvis...	110
Sådan forebygger du	110
Stores- og kølerum	111
Sådan forebygger du	111
Trawlfiskeriet	111
Udsætning af trawlen	111
Udsætning og haling af skovle	111
Wirer	112
Haling af trawlen	112
Tømning af trawlen	112
Garnbåden	113
Udsætning af garn	113
Indhaling af garn	113
Fysisk hårdt	113
Vodkutteren	114
Udsejling af tovene	114
Indhaling af tovene	114
Udsejling af voddet	115
Indhaling af voddet	115
Indhaling af ankeret	115
Fortøjning	115
Særlige arbejder	116
Lukkede rum	116
Sådan måler du gas og ilt	117
Gasmåler	117
Iltmåler	117
Dit arbejdstøj	118
Kulde	118
Kulde/varme	118
Sol	118
Fugt	118
Olie, maling og anden kemi	118
Mekanik	118
Arbejdstøj	118
Fodtøj	118
Særlig arbejdstøj	119
Beskyttelsesdragt	119
Overtræksdragt	119
Arbejdshandsker	119
Personlige værnemidler	119

Sådan vedligeholder du de personlige værnemidler	119
Hjelm	119
Høreværn	121
Regler om støj	121
Der findes både indvendige og udvendige høreværn	122
Åndedrætsværn	123
Tre slags filtre beskytter dit åndedræt	123
Vælg det rigtige til formålet	123
Filtervalg	123
Filterbrug ved inhalering	124
Engangsmaske	124
Halvmaske	124
Helmaske	124
Luftforsynet åndedrætsværn uafhængigt	124
Lufttrykflaskeapparat – med udånding til den omgivende luft ..	125
Lufttrykflaskeapparat til korttidsindsats	125
Luft-kredsløbsapparat	125
Evakuering og selvredning	125
Gasudslip	125
Rejsekit	125
Luft	126
Evakueringsapparat	126
Specielle danske regler	126
Øjenværn	127
Kemi	128
Sikkerhed ved malerarbejde	130
Tallet før strengen	130
Tallet efter strengen	130
Jo højere tal - jo større risiko	131

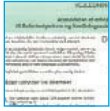
Kap. 12 - Faldsikring 135

Hvornår skal man faldsikre?	135
Arbejde på lejder	135
Risiko for frit fald	135
Hvordan kan man faldsikre?	135
Faldsikring af lejdere	135
Rygbøjler	135
Faldsikringssystemer	135
Faldsikring af tanke og lastrum	136
Krav til faldsikringssystemernes udstyr	136
Seler	137
Liner	137
Faldtaljer	137

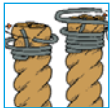
Kap. 13 - Pas på din hud 138

Før arbejdet	138
Efter arbejdet	138

Kap. 14 - Sådan anmelder du en ulykke 139

Anmeldelse af arbejdsbetingede lidelser	139
---	-----

Kap. 15 - Knob og stik 141

Taklinger	141
Dobbelthalvstik	142
Enkelt flagknob	142
“Håndjern”	142
Kastelineknob	143
Flamsk knob eller ottetalsknob	143
Råbåndsknob	143
Pælestik	144
Tømmerstik	144

Kap. 16 - Organisationerne bag fiskeriet 145

Det blå bevis	145
Skipper af 3. eller 1. grad	146
Fiskeriets Arbejdsmiljøråd og Havnesikkerhedsudvalgene	146
Sømandsloven	147
Søfartsstyrelsen	147
Fagforeninger	148
Danmarks Fiskeriforening	148

Bilag 149

Bilag 1	149
Bilag 2	150
Bilag 3	153
Bilag 4	154
Bilag 5	156
Bilag 6	157
Bilag 7	165

Litteraturliste

166

Stikordsregister

168

Forord

Velkommen til det obligatoriske 3 ugers søsikkerhedskursus. Når du har gennemført kurset og har læst / gennemgået dette kompendium, er det vores forventning, at du:

- **har erhvervet dig en grundlæggende viden gennem praktisk og teoretisk undervisning om arbejds-sikkerhed om bord i et fiskefartøj**
- **er blevet bekendt med de sikkerhedsmæssige - samt sundhedsmæssige risici, som er forbundet med at udføre det daglige arbejde om bord**
- **er i stand til at betjene og vedligeholde et fiskefartøjs redningsudstyr**
- **er blevet bekendt med de organisationer og institutioner, der i det daglige er med til at servicere og rådgive fiskerierhvervet**

Efter du har gennemført dette kursus, har du erhvervet dig retten til at tage hyre på et fiskefartøj, hvis du er myndig

HUSK at skibet altid er sin egen bedste redningsbåd, så sørg altid for at holde den i orden.

HUSK at det bedste værnemiddel sidder lige mellem ørene.

HUSK at der nogen, som regner med, at du kommer sikkert hjem.

Du ønskes god vind fremover
og god læselyst

Med venlig hilsen

Flemming Nygaard Christensen
Fiskeriets Arbejds miljøråd